

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. Enea Popa

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIA CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 5, 15 și 25 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

Scumpetea.

Trebue să constatăm cu îngrijoare, că scumpetea crește tot mai tare în țara noastră. Scumpirea vieții o simt, mai ales, plugarii, slujbașii și meșteșugarii cari lucrează pentru trebuințele plugarilor.

Bucatele s'au ieftinit de tot, în schimb, însă, mărfurile de tot felul au rămas tot așa de scumpe ca mai'nainte. Plugarii vând ieftin, dar cumpără scump cele trebuincioase vieții. Țărănimea este mai apăsată, suferă mai greu în viață economică și financiară de azi a țării noastre.

Ne-am bucurat mult, că, în decursul războiului și în cei din urmă ani de după războiu, țărănimea a scăpat de multele datorii pe la bănci. Intr'o vreme ajunseră bieții oameni să nu mai aibă datorii pe la bănci și câștigau cam atâta, ca să-și acopere, cu țărâita, trebuințele traiului de toate zilele. Cu atât mai mare ni-e durerea azi, văzând că țăraniii ajung să se îndatoreze, din nou, la bănci, ca să-și poată hrăni familia din banii luați împrumut. În fiecare zi de Joi băncile din Reghin sunt pline de plugari, cari cer bani împrumut. Puțini sunt aceia, cari iau banii împrumut ca să clădească sau să cumpere pământ ori vite; cei mai mulți, 90 la sută, iau împrumut 4—5000 lei ca să-și poată hrăni și îmbrăca familia și să-și poată da copiii la

școală. Și tocmai aici e buba. Tocmai aici e laturea grea și periculoasă a chestiunii. De aici se vede în ce stare rea și îngrijorătoare a ajuns țărănimea, ca să nu mai vorbim și de slujbași și meșteșugarii, cari duc același trai greu.

Cineva spunea că, dacă plugarul are bani, toată lumea are bani. Azi plugarul nu are bani și această lipsă de bani în punga plugarului o simțește toată lumea.

Vina cea mai mare pentru starea economică-financiară rea în care se zbate azi țara, o partă liberalii, cari prin băncile lor puternice fac numai gheșefturi, iar pentru ieftinirea traiului nu fac nimic. Mare vină poartă și averescanii, căci ei nu cutează să dea lovitură de moarte băncilor liberale atotstăpânitoare în România. Liberalii stăpânesc banul, cu bani stăpânesc țara și aduc la sapă de lemn populația țării.

Către prietenii noștri!

După cum am scris și în No. 11 al foii noastre, pe ziua de 19 Maiu 1927 e convocată, la Târgu-Mureș, adunarea generală a partidului național-țărănesc din județul Mureș.

Rugăm cu toată stăruința pe toți aceia, cari numai au puțința, să binevoiască a lua parte la adunare, căci se vor desbata chestiuni foarte importante și dorim din toată inima, ca adunarea generală a acestui an să fie un început pentru o nouă viață a partidului nostru în acest județ. Drumul până la Târgu-

Mureș e împreunat cu cheltueli, ce-i drept, dar să jertfească fiecare ceva pentru a putea lua parte la adunare. Noi nu înțelegem să chemăm pe nimeni la friptură și bere. N'am face-o aceasta nici dacă am avea cu ce. Știm, că la mâncare și beutură se adună destui flămânzi. Noi n'avem, însă, lipsă de oameni mânați la adunări de pofta de mâncare și beutură, și de primari și jandarmi, ci avem lipsă de oameni cari țin la partidul național-țărănesc din convingere, căci numai cu oameni de aceștia se poate face binele pentru toată lumea. Tocmai în aceea stă țaria partidului nostru, că pe noi nu ne unește pofta de mâncare și beutură, ci credința puternică în dreptatea cauzei mari pentru care de 8 ani de zile luptăm din răzputeri.

Să se gândească bine fiecare Român, că o țară în care fiecare cetățean se gândește nu numai la el însuși, ci și la binele obștesc, pe care trebue să-l înfătuim toți împreună, — aceea țară are mai mulți sorți de izbândă în lupta mare pentru viață.

E un păcat să stăm nepăsători, când cu toții avem dreptul — și datoria — să luăm parte la viața politică a țării. Cu cât ne vom trezi mai de grabă și ne vom mișca mai mult, cu atât mai apropiată e ziua când se va începe îndreptarea relor de cari suferă scumpa noastră țară.

Încă odată stăruim pe lângă cărturarii, meseriașii și țăraniii aderenți (prietenii) ai partidului național-țărănesc să se smulgă din nepăsare și să binevoiască a lua parte la adunarea partidului, adunare ce se va ține la 19 Maiu, ora 11 a. m., în Târgu-Mureș.

Foia românească

„Sămănătorul“

citiți-o și abonați-o.

„Asociațiile țărănești“

de N. Ghiulea.

III.

Agricultura este izvorul din care țăraniii își câștigă cele de lipsă vieții lor. Având toți aceleași îndeletniciri și urmărind toți aceleași scopuri, se naște între ei o legătură strânsă de interese comune. Fiecare din ei trebue să cunoască interesele comune ce-i leagă laolaltă și trebue să tindă la înlăturarea lor. Numai cu puterile sale, niciunul nu poate ajunge la aceasta. De aceea ei trebue să se uniască, toți laolaltă, în tovărășii țărănești, pentruca — prin aceste — să-și cunoască interesele comune și să lupte pentru înlăturarea lor. Iată menirea asociațiilor țărănești profesionale, între care se numără sindicatele (tovărășiile) profesionale de agricultori.

Întovărășiți în acestea — țăraniii, întâlnindu-se mai des la sfat, își dau mai bine seama care este binele lor, află cece fac frații lor din alte părți pentru îmbunătățirea stării lor și pot învăța o mai bună lucrare a pământului. Prin acestea pot întemeia școli de agricultură pentru a crește plugarii pricepuți, căci munca ogoarelor nu mai este astăzi un meșteșug ce poate fi făcut fără carte.

Un alt fel de asociații țărănești sunt cooperativele de tot felul. Astfel:

Cooperativele de aprovizionare în comun — prin care cei întovărășiți își cumpără, toți împreună, deadreptul dela izvor, tot cecece le trebue pentru gospodărie, — ca semințe, unelte, mașini, furaje ș. a.

Cooperative de credit — băncile populare — prin cari cei întovărășiți își pot crea puțința de a avea împrumuturi eftine și atunci când nevoia lucrului o cere.

Cooperativele de producție agrară — miezul organizării producției agrare a miciei proprietăți — în care cei întovărășiți își muncesc împreună ogoarele, sub conducerea celor mai pricepuți în ale agriculturii, folosind cea mai bună sămânță și cele mai bune mijloace de lucru.

Cooperative de depozitare și desfacere în comun — care adună produsele membrilor în magazii comune pentru a le păstra în bună stare și când împrejurările sunt prielnice, le desfac în mare și cu prețuri bune.

Cooperative de industrializare și valorificare a produselor agricole — al căror scop este ca să prelucre în mărfuri produsele membrilor, prin cecece venitul acestora crește căci, în loc de a duce pe piață roadele așa cum au fost culese de pe hotare, pot să le ducă sub formă de mărfuri — care au un preț mai bun.

10 Maiu.

La 10 Maiu a. c. se împlinesc 50 de ani dela proclamarea independenței (neatârării) României (1877).

Anul acesta, deci, ziua de 10 Mai se va sărbători cu mai mare pompă, în deosebi în București.

În Reghin serbarea se va desfășura în piață, în fața primăriei.

3/15 Maiu.

Altă zi mare, zi de libertate, de deșteptare politică, zi de înviere și reculegere este amintirea zilei de 3/15 Maiu 1848, când s'au adunat zeci de mii de Români pe întinsa Câmpie a Libertății dela Blaj, unde s'a dat semnul de pornire a luptei pentru liberarea poporului român din lanțurile iobăgiei.

Amintirea acestei zile se serbează, an de an, de școlile din Blaj, unde se adună școlarii din toată România și aranjează serbări frumoase.

În sufletele noastre toți Românii trebue să serbăm ziua deșteptării, care a fost 3/15 Maiu 1848.

Vorbe înțelepte.

„Dumnezeu este oamenilor numai prin oameni Dumnezeu oamenilor. Omul cunoaște pe Dumnezeu numai pe măsură ce cunoaște pe om, adecă pe sine însuși, și cinstește pe Dumnezeu câtă vreme se cinstește pe sine însuși, adecă câtă vreme tratează cu sine și cu seamănel său după cele mai curate și bune porniri, cari zac într'ânsul. Degeaba spui săracilor: este un Dumnezeu, și orfanului: ai un Tată în ceriuri! Cu chipuri și cuvinte nu învață pui de om pe celalalt să cunoască pe Dumnezeu. De ajuși însă săracului, ca să poată trăi ca un om, atunci îi arăți pe Dumnezeu; și dacă crești pe orfan, ca și când ar avea un tată, îl înveți ca să-și recunoască pe Tatăl din ceriuri, care și-a dezvoltat astfel inima, ca să trebiuască să crești așa pe copilul orfan.“
Pestalozzi.

Al treilea fel de asociații țărănești sunt cele de asigurări mutuale — tovărășii ale căror membri, punând fiecare ceva laolaltă, câștigă puțința ca, atunci când sunt loviți de nenorociri — ca foc, grindină, boală între vite —, să fie despăgubiți prin ajutorul lor reciproc, dat încă înainte de a se ivi nenorocirea.

Începând cu țările mocănești, găsim din timpuri vechi asociații țărănești la noi, al căror trecut însă a rămas necunoscut, căci — având o întindere mică — nu li s'a dat prețuirea cuvenită.

De prin veacul XVIII. și XIX. începe răspândirea asociațiilor țărănești în formă gândită la popoarele din apus. Mișcarea pornită acolo s'a întins și la noi pe la sfârșitul veacului trecut. Vom vedea în numărul viitor cine au fost gânditorii dela care a pornit mișcarea aceasta.

N. P.

Români!

Țineți bine minte, că gazetele bune sunt un mare bine și de-un mare folos pentru un popor.

În ținutul nostru până acum n'am avut o gazetă românească regulată și bine scrisă cum e gazeta „Sămănătorul“.

Sprrijiniți cu banul vostru această gazetă, care, înainte de-a fi gazeta unui partid politic, e gazeta sufletului românesc din acest ținut.

Așa după cum ungerii și sașii știu să sprrijinească gazetele lor, e de datoria fiecărui român să sprrijinească gazetele românești.

„Sămănătorul“ să nu lipsească din nici o casă românească.

Știri mărunte.

† Ioan Cioloca, învățător, a încetat din viață Sâmbătă în 30 Aprilie a. c. în comuna Sântu.

Odihnească în pace!

A doua zi de Paști Cercul studențesc „Câmpia și Mureșul superior“ a aranjat, în Reghin, o bine reușită serată artistică-culturală urmată de dans. Cercul studențesc aduce cele mai vii mulțumiri domnilor mai jos înșirați, pentru suprasolvirile făcute din prilejul acestei serate: Dr. C. Albu, notar public 200 Lei, C. Măcelar, pretor 80 Lei, Dr. Konderth Elemér 200 Lei, Dr. Ioan Harșia, avocat 100 Lei, D. Antal, protopop 200 Lei, T. Lascu, polițai 100 Lei, Ioan Roman, consilier 100 Lei, Alex. Borda 150 Lei, Victor Mera, farmacist 200 Lei, Ioan Popescu, primar 300 Lei, Dr. E. Truția, avocat 40 Lei, I. Câmpian, protopop 20 Lei, Dr. E. Nicoară, medic 100 Lei, Florea Bogdan, inginer 1000 Lei, D-șoara Nelia Șuteu, inv. dir. 200 Lei.

Ținerimea școlară din comuna Iernuțeni a aranjat a 2-a zi de Paști, sub auspiciile curatoratului bisericeii gr. cat. locale, o frumoasă producție teatrală urmată de dans. — Au jucat cu pricepere și destoinicie piesele: „Talpa iadului“ (com. în 2 acte) și „Doctorul fără voie“ (com. în 3 acte.) — Laudă și mulțumită să cuvine acestor tineri pentru frumoasele lor străduințe culturale. *Unul din cei de față.*

Concert. În ziua de 10 Mai a. c., orele 8^{1/2} seara, gimnazul român de stat din loc aranjează un concert cu program bogat și variat. Intrarea liberă.

Liga culturală la Târgu Mureș. La 21 și 22 Maiu a. c. „Liga culturală“ își va ținea Congresul anual la Târgu Mureș. Din acest prilej Români din Tg. Mureș vor aranja frumoase serbări. Lumea românească din jud. Mureș așteaptă cu multă bucurie congresul L. C.

Foc groaznic. În Joia Paștilor s'a iscat foc la o casă din Năsăud. Stăpânul casei lipsea de-acasă și vecinii numai târziu au luat de veste focul. Din cauza unui vânt mare focul s'a

întins repede, așa că în scurtă vreme o mare parte a orașelului Năsăud a ajuns sub flacări. Au venit pompieri (focari) din toate satele din jur și chiar și dela Bistrița, dar n'au putut stinge focul. Au ars mai multe zeci de case. Pagubele sunt de mai multe sute de milioane. Jalnice Paști au avut bieții oameni!

Gazetar pedepsit cu temniță. Cu câteva zile înainte de Paști consiliul de război al Corpului II. Armată din București a judecat la 6 luni închisoare și 50.000 Lei gloabă în bani pe dl Titus Enacovici, directorul gazetei „Cuvântul“ din București. Dl Enacovici a fost judecat pentru că a scris mai multe articole împotriva dlui general Ionescu, slujbaş înalt la Ministeriul căilor ferate. — Toate gazetele din țară au protestat pentru că domnul Enacovici — ca gazetar — a fost trimis în judecata judecătoriei militare, căci, după lege, dl Enacovici trebuia să fie judecat de-o Judecătorie civilă. Dl Iorga a spus-o foarte bine când a zis, că e lucru rușinos ca un gazetar să fie dat în judecata Judecătoriei militare pentru că a criticat faptele unui slujbaş. Se crede, că Curia va nimici hotărârea Consiliului de război.

Noua lege a recrutării. După noua lege de recrutare vor fi îndepărtați dela serviciul militar cei cari au săvârșit vre-o faptă pedepsită cu pedepsele cuprinse în articolul 22 al codului penal rom. De aici încolo nu se mai dau dispenze dela serviciul militar. Familiile tinerilor, cari până acum erau îndreptățiți la scutire, rămân în sarcina comunelor sau a ministerului asistenței sociale. Când, însă, e prisos de contingent, ei vor trece în acest prisos. Tragerea la sorți încetează. Serviciul militar sub arme ține 2 ani pentru infanterie, artilerie și călăreți, iar pentru grăniceri, jandarmi și marinari 3 ani. În caz de mobilizare și la concentrări (manevre) se vor chema militarii până la 50 ani, în loc de 46 ani cum era până acum.

Un grănicer român împușcat. La granița română-maghiară o patrulă maghiară a încălcat teritoriul țării noastre în dreptul punctului Peleşul mare. Soldatul grănicer I. Alexe din regimentul 3 grăniceri a provocat pe soldații unguri să se retragă, iar aceștia au tras asupra lui 2 focuri, rănindu-l la picior. Grănicerul român se află în spitalul din Satu-mare. Comandanții de grăniceri român și ungar cercetează cum s'a întâmplat de grănicerul român a fost împușcat.

Iar s'a ivit vestitul hoț Terente. După o lipsă de 3 ani vestitul Terente s'a ivit din nou și și-a început hoțiile pe la Brăila. Populația de-acolo s'a umplut de groază auzind, că vestitul hoț iar s'a pus pe lucru.

Prinderea banditului Muntean. La Timișoara a fost prins banditul Munteanu, care a săvârșit mai multe omoruri sângeroase. Dintre polițiștii cari l-au urmărit și prins pe Munteanu unul cu numele Pavel Mihail a fost împușcat rău de bandit și se află pe patul de moarte. Pentru curajul său polițistul Pavel Mihail a fost avansat la gradul de plutonier-major și a fost propus pentru decorație cu medalia bărbăție și credință clasa I. Totodată s'a deschis și o colectă pentru ajutoarea părinților bravului polițist.

Țăranii și învățătura mai înaltă. Școala primară din țara nemțească are, de mai mulți ani, 8 clase, cam ca la Sașii noștri. Așadar copiii de țărani din țara neamului, și anume copiii cari sunt hotărâți să rămâie și ei plugari, nu se mulțumesc cu 2—3 ani de școala ca la noi, ci fac opt ani. Ba mulți dintre ei vreau să facă și mai multă carte, fără să se lase de plugărie. Deaceea s'au întemeiat, în țara nemțească (Germania), universități (școli înalte) pentru țărani. În aceste școli tinerii învață plugăria și alte lucruri bune în legătură cu plugăria. La aceste școli se duc și feciori de țărani de-a sașilor dela noi. — Iacă așa învață țărani din alte țări și deaceea sunt ei plugari așa de iscusiți și pricepuți. Să luăm și noi pildă și să nu fugim și de cei puțini ani de școală la cari ne îndatorează legile țării noastre.

Desbinarea Sașilor. Duhul neînțelegerii și-a făcut cale și printre Sași, cari, de altfel, erau vestiți că fin tare laolaltă. La Sibiu mai mulți înși au finut o adunare în care și-au arătat nemulțumirile față de politica pe care o face conducerea de azi a Sașilor din România. Purtătorul de cuvânt al nemulțumiților este fostul prefect Dörr și preotul Schuster. Intre multele nemulțumiri cea mai de căpetenie pare a fi aceea, că sunt prea mari dările ce trebuie să le plătească Sașii pentru susținerea bisericilor și școalelor săsești. Răsvrătirea Sașilor nemulțumiți a umplut de groază cercurile conducătoare ale poporului săsesc din România, căci o desbinare mai mare le-ar putea aduce foarte mult rău.

No. G. 626/927 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică că în baza deciziei No. 1685/926 a Judec. mixte din Tulgheș în favorul reclamantului Berman Leon din Tulgheș repr. prin avocatul Dr. Vilh. Klein pentru încasarea creanței de Lei 7869 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 9 Mai 1927 orele 3 p. m. la fața locului în comuna Tulgheș domiciliul debitorului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară una căruță cu scaun, un ham, 10 m³ scânduri și lemn brut ș. a. în valoare de 9000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 7869 Lei și ac. capital, dobânzile cu 12% socotind din 1 Oct. 1926, iar speșele până acum stabilite de 1473 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în sensul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 13 Aprilie 1927.

Nicolae Ghilțu, portărel.

No. G. 529/927 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, că în baza deciziei No. — și No. G. 529/1927 a Judecătoriei mixte din 6. III. 1927 în favorul reclamantului Apostol Valer din Corbu repr. prin avocatul Dr. Vilh. Klein pentru încasarea creanței de Lei 4000 și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 11 Mai 1927 ora 3 p. m. la fața locului în com. Corbu, unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară la domiciliul debitorului una vacă și una caruță în valoare de 8000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretenziunea care e de încasat face 5010 Lei — bani capital, dobânzile cu 12% socotind din 1 Maiu 1926, iar speșele până acum stabilite de 1192 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în sensul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 10 Aprilie 1927.

Nicolae Ghilțu, portărel.

No. 1463—926 port.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. 1463/1927 a Judecăt. mixte din Tulgheș din 2 Novembre în favorul reclam. Morari Andrei reprezentat prin avocat Dr. Emil Precup din Gheorgheni pentru încasarea creanței de Lei 1800 și acces. se fixează termen de licitație pe 12 Mai 1927 la orele — a. m. în com. Tulgheș la locuința urmăritului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: doi cai murgii de catev 3 ani în valoare de 12000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 1800 Lei capital, dobânzile cu 12% socotind din 1 Mai 1925, iar speșele până acum stabilite de 1752 aprox. Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în sensul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 10 Aprilie 1927.

Nicolae Ghilțu, portărel.

No. G. 425/927 port.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștință publică, că în baza deciziei No. G. 425-27 și No. G. — a Jud. mixte din 19 Februarie 1927 în favorul reclamantului Tamas Gheorghe reprezentat prin avocatul Dr. Vilhelm Klein pentru încasarea creanței de Lei 3380 și accesorii se fixează termen de licitație pe ziua de 11 Mai 1927 ora 4 p. m. în com. Borsec, c. Corb la fața locului domiciliul debitorului unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: un cal, una caruță și una vacă în valoare de 8500 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 4485 Lei capital, dobânzile, cu 12% socotind din 1 Ian. 1925, iar speșele până acum stabilite de 1213 Lei — bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora, în sensul art. LX.: 1881, § 192.

Tulgheș, la 10 Aprilie 1927.

Nicolae Ghilțu, portărel.

Cereți Cereți

**VINUL de CHINA
FERUGINOS**

Cel mai bun leac
pentru cei slăbiți
și fără poftă de
mâncare. Prep.
farm. NEAGOS
— Tg. Mureș —

Se poate comanda direct. Depozitul la
Farmacia V. MERA

Cărți de lucru

pentru lucrătorii califi-
cați și muncitorii din
fabrici — cu extrasul
din legea referitoare la
industrii și meseri, se
găsesc de vânzare la

Libr. Nouă Reghin.

Orice
măncărime
de piele, râie,
dispare în decurs de
3 zile întrebunțând alifia

„SCABIOSAN“

preparatul farmacistului
Neagoș Tg. Mureș.
Comandați direct
sau la farm.
„MERA“
REGHIN